

**Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Aarasında 2 Kasım 1984
Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun
Bulduğuna Dair Kanun**

(Resmî Gazete ile yayımı : 11.12.1985 Sayı : 18955)

Kanun No.
3241

Kabul Tarihi
5 . 12 . 1985

MADDE 1. — 28 Mayıs 1969 tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 tarihli Türk - Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek olarak 2 Kasım 1984 tarihinde imzalanan Ek Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli
Türk - Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin**

EK SÖZLEŞME
Türkiye Cumhuriyeti
ile
Alman Federal Cumhuriyeti

28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin tadili ve tamamlanması ile ilgili olarak aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

MADDE 1

1. Sözleşmenin 1 inci maddesinin 3 üncü numarasının metni şöyledir :

«3» «Yetkili Makam»

Almanya Federal Cumhuriyeti bakımından, Çalışma ve Sosyal Düzen Bakanı,
Türkiye Cumhuriyeti bakımından,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve gerektiğinde diğer Bakanlık,

2. Sözleşmenin 2 nci maddesinin metni şöyledir :

«(1) Bu sözleşme hükümleri, Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa,

1. Alman mevzuatı bakımından,

a) Para ve sağlık yardımlarının Alman Hastalık Sigortası Sosyal Sigorta Mercileri tarafından yapılmasının öngörüldüğü hallerde, hastalık sigortası ile çalışan ananın himayesi;

b) Kaza sigortası;

c) Rant sigortası ve madencilerin munzam sigortası;

d) Tarım işçilerine yaşlılık yardımı yapılması;

e) İşçilere ödenen çocuk parası;

2. Türk mevzuatı bakımından,

a) İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar (hastalık ve analık, işkazaları ile meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) hakkındaki mevzuat.

b) Devlet memurları ve hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı mevzuatı.

c) Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi nam ve hesabına çalışanlar hakkındaki Sosyal Sigorta (Bağ - Kur) mevzuatı.

d) Sosyal Sigortalar sistemine dahil edilen diğer Sosyal Sigorta Sandıkları hakkındaki özel sistemlere ilişkin mevzuat,

e) Kanunla yürürlüğe konulacak ve yeni nüfus gruplarını kapsamına alacak Sosyal Güvenlik Mevzuatları hakkında uygulanır.

(2) Bir akit tarafın devletlerarası diğer anlaşmalardan veya devletlerüstü hukuktan doğan haklarına ve bunların uygulanmasına ilişkin mevzuatı, 1 inci fıkrada belirtilenlerin dışında bırakılmıştır.»

3. Sözleşmenin 3 üncü maddesinin metni şöyledir :

«Bu Sözleşme hükümleri, aksine bir hüküm yoksa, aşağıda belirtilen kimseler hakkında uygulanır :

a) Akit tarafların vatandaşları,

b) Mültecilerin hukukî durumları hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde ve bu Anlaşmanın eki olan 31 Ocak 1967 tarihli protokolde belirtilen mülteciler,

c) Vatansızların hukukî durumu hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde belirtilen vatansızlar,

d) Mevzuatı uygulanacak Akit taraf ile kendileri arasında devletlerüstü hukukun veya devletlerarası sosyal güvenlik anlaşmalarının etkili bulunduğu diğer devlet vatandaşları,

e) Hakları, (a) ilâ (d) harflerinde belirtilenlerden birisine göre meydana gelen diğer kimseler.»

4. Sözleşmenin 4 üncü maddesinin metni şöyledir :

«Bu Sözleşme hükümlerine göre, aksine bir hüküm yoksa, Akit taraflardan birisinin ülkesinde oturan, aşağıdaki kimseler, mevzuatı uygulanan Akit tarafın vatandaşları ile eşit sayılırlar :

a) Diğer Akit tarafın vatandaşları,

b) Mültecilerin hukukî durumu hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde ve bu Anlaşmanın eki bulunan 31 Ocak 1967 tarihli Protokolde belirtilen mülteciler,

c) Vatansızların hukukî durumu hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde belirtilen vatansızlar,

d) Hakları, Akit taraflardan birinin bir vatandaşına, bir mülteciye veya bu madde anlamındaki bir vatansızla göre meydana gelen diğer kimseler.»

5. Sözleşmenin 4 üncü maddesine, madde 4 a olarak aşağıdaki metin eklenmiştir.

«Bu Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, bir Akit tarafın, yardım hakkının doğmasını veya para yardımlarının yapılmasını, bu taraf ülkesinde ikâmet etme şartına bağlı kalan mevzuatı, 4 üncü maddede belirtilen ve diğer Akit taraf ülkesinde ikâmet eden kimseler hakkında uygulanmaz. Aynı husus 3 üncü maddenin (d) harfinde belirtilen kimselerle, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasının (1) numarasının (b) ve (c) harfleri ile 2 numarasında belirtilen, hastalık ve analık dışındaki, mevzuata göre aylık veya gelir bağlanması veya bir defaya mahsus para yardımlarının yapılması sözkonusu olmayan hallerde, hakları 3 üncü maddenin (d) harfinde belirtilen kimselerden birine göre meydana gelen diğer kimseler için de geçerlidir.»

7. Sözleşmenin 6 ncı maddesinin 1 inci fıkra metni şöyledir :

«İş merkezi Akit taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin işçisi bu işverenin hesabına çalışmak üzere, geçici olarak diğer Akit taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında, ikinci Akit taraf ülkesinde çalıştığı sürece, sanki ilk Akit taraf ülkesinde çalışıyormuş gibi, iş merkezinin bulunduğu Akit taraf mevzuatı uygulanır.»

8. Sözleşmenin 8 inci madde metni şöyledir :

«(1) Akit taraflardan birinin bir vatandaşı, bu Akit tarafca veya bu Akit tarafın Resmî Temsilciliğinin, bir üyesi veya hizmetlisi tarafından diğer Akit taraf ülkesinde çalıştırıldığı takdirde ilk Akit taraf mevzuatı uygulanır.»

(2) 1 inci fıkrada belirtilen bir işçinin, çalışmaya başlamadan önce, çalıştığı ülkede ikâmet etmiş olması halinde, bu işçi, işe başladığı tarihten itibaren üç ay içerisinde, çalıştığı ülke mevzuatını seçebilir. Seçim hususunda keyfiyet işverene beyan edilir. Seçilen mevzuat, beyanın yapıldığı günden itibaren geçerli olur.

(3) 1 ve 2 nci fıkra hükümleri, 2 nci fıkrada belirtilen ve amme hizmeti gören başka bir işveren tarafından çalıştırılan işçi hakkında da uygulanır.»

9. Sözleşmenin 8 inci maddesine, aşağıda metni yazılı, 8 a maddesi eklenmiştir :

«5 ıla 8 inci madde hükümleri, işçi olmayan, ancak 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatta atıf yapılan kişiler hakkında da uygulanır.»

10. Sözleşmenin 9 uncu madde metni şöyledir :

«5 ıla 8 inci maddelere göre mevzuatı uygulanacak olan Âkit tarafın Yetkili Makamı, veya onun tayin edeceği merci işçi ve işverenin müşterek dilekçesi veya 8 a maddesi anlamında muadil sayılan kimsenin dilekçesi üzerine, ilgili kimsenin diğer Âkit taraf mevzuatına tabi tutulması halinde, ilk Âkit taraf mevzuatının uygulanmasından sarfınazar edilmesine müsaade edebilir. Bu hususta karar alınırken işin şekli ve mahiyeti gözönünde tutulur. Karar verilmeden önce, mutalaasını bildirmesi için, diğer Âkit taraf yetkili makamına veya onun tayin edeceği merciye fırsat verilir. İşçi bu taraf ülkesinde çalışmıyor ise, önceden, son defa çalışmış bulunduğu yer, çalıştığı yer olarak kabul edilir. İşçi önceden bu taraf ülkesinde çalışmamış ise, bu Âkit taraf yetkili makamının merkezünün bulunduğu yerde çalışmış kabul edilir.»

11. Sözleşmenin 10 uncu metni şöyledir :

«(1) Âkit taraflardan birinin, yardım hakkının mevcut olmadığı veya yardım hakkının veya bir yardımın diğer yardım hakları veya diğer yardımlarla birleşmesinde, tahdit edilmesi hakkındaki mevzuatı, diğer Âkit taraf mevzuatının uygulanmasında ortaya çıkan aynı mahiyetteki durumlar için de uygulanır.

Bunun, her iki yardımın da tahdit edilmesi gerektiği sonucunu vermesi halinde, yardımların herbiri, hakkı mevcut olduğu Âkit taraf mevzuatına göre azaltılacak meblağın yarısı oranında azaltılır.

(2) Âkit taraflardan birinin, yardım talep etme hakkının mevcut olmadığı veya yardımın tahdit edilmesi hakkındaki mevzuatı, bir işin veya belirli bir işin yapıldığı veya ramit sigortasında mecburî sigortalılığın mevcut olduğu sürece, diğer Âkit taraf mevzuatının uygulanmasından veya bu taraf ülkesinde doğan aynı mahiyetteki durumlar için de uygulanır.»

12. Sözleşmenin 12 nci madde metni şöyledir :

«(1) 4 a maddesi,

a) İkametgâhını, sigorta vakasının zuhurundan sonra diğer Âkit taraf ülkesine nakleden, ancak, ikametgâhını nakletmesine yetkili sigorta merci tarafından daha önce muvafakat edilmiş bulunan,

b) Sigorta vak'ası, geçici olarak diğer Âkit taraf ülkesinde ikamet ettiği sırada vukubulan ve durumu itibariyle kendisine derhal yardım yapılması gereken,

c) Sigorta vakası, sigortadan ayrıldıktan sonra vuku bulan ve kendisine teklif edilen bir işe başlamak üzere diğer Âkit Taraf ülkesine giden,

bir kimse için geçerlidir.

(2) 1 inci fıkranın (a) bendi gereği muvafakat, ilgili kimsenin, kendisine ait olmayan sebeplerden ötürü muvafakatı daha önceden alamamış olması halinde, sonradan verilebilir.

(3) Madde 4 a, ülkesinde ikamet ettiği Âkit Taraf mevzuatına göre yardım hakkına sahip bulunan bir kimse hakkında uygulanmaz.

(4) 1 inci fıkranın (a) ve (b) bentleri ile 2 nci fıkra hükümleri, analık nedeni ile yapılacak yardımlar için geçerli değildir.»

13 — Sözleşmenin 13 üncü maddesi kaldırılmıştır.

14. a) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrası, 2 nci cümle metni şöyledir :

«Bu kimsenin, geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde ikameti halinde, 12 nci madde hükmü uygulanır.»

b) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 2 nci fıkrası metni şöyledir :

«(2) 1 inci fıkraya göre,

Alman mevzuatının uygulanmasında, yetkili hastalık sandığı, ilgili kimsenin Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde ikâmeti halinde yetkili olacak olan sandıktır; buna göre, ilgili kimse bir mahallî hastalık sandığında sigortalı ise veya bir hastalık sandığının yetkisi belirlenemiyorsa, yetkili olan merci, die Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn mahallî hastalık sandığıdır; bir ailenin dul ve yetimlerinin tümü sadece dul için, aksi takdirde yetimlerin en küçüğü için yetkili olan bir hastalık sandığına bağlıdır; maden işçileri sigortasının yetkisi aynen bırakılmıştır :

Türk mevzuatının uygulanmasında, yetkili Türk sandığı, ilgili kimsenin son defa bağlı bulunduğu sandıktır. Türk mevzuatına göre hiçbir Türk sandığı yetkili değil ise, bu takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu yetkilidir.»

c) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrâ metni şöyledir :

«Her İki Âkit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir alan veya aylık veya gelir bağlanması için başvuruda bulunmuş olan bir kimse hakkında, ülkesinde ikamet ettiği Âkit Tarafın hastalık sigortasına ilişkin mevzuatı uygulanır. Bu kimsenin geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde ikametî sırasında 12 nci madde hükümleri aynen geçerlidir.

d) Sözleşmenin 14 üncü maddesine aşağıdaki yeni 6 ncı fıkrâ eklenmiştir.

«(6) 3 üncü fıkrada belirtilen kimse devamlı ikametgâhını bir Âkit Tarafın ülkesinden diğer Âkit Tarafın ülkesine nakletmesi halinde, bu kimse için ikametini nakledildiği ayın sonuna kadar İki Âkit ülkesinin hastalık sigortası mevzuatı uygulanır.»

15 — Sözleşmenin 15 inci madde metni şöyledir :

«(1) 4a maddesinin uygulanmasında, sağlık yardımları

Federal Almanya Cumhuriyetinde

İkamet mahalli için yetkili olan Mahallî Hastalık Sandığı

Türkiye’de

Sosyal Sigortalar Kurumu

tarafından yapılır.

(2) Sağlık yardımlarının yapılmasında, yardımların süresi, nazara alınacak aile fertleri ve yardımların yapılmasında zuhur eden ihtilaflara ilişkin mevzuat hariç olmak üzere, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii’nin uyguladığı mevzuat geçerlidir.

(3) Protezler ile malî yönden önemli miktardaki sağlık yardımları, acil haller dışında, yetkili Sosyal Sigorta Mercii’nin muvafakati ile yapılır. Acil durum, yardım yapılmasının, ilgili kimsenin hayatını veya sağlığını ciddi olarak tehlikeye sokmaksızın, ertelenemeyecek olması halinde söz konusudur.

(4) 1 inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercileri ile, bu Mercilerin sigortalılarına veya bunların aile fertlerine sağlık yardımları yapılması hususunda anlaşma yapmış bulunan kişi ve kuruluşlar, 4a maddesinde belirtilen kimselere de, sanki bunlar 1 inci fıkrada zikredilen Sosyal Sigorta Mercilerinin sigortalısı veya bu sigortalıların aile fertleri imiş gibi ve yaptıkları anlaşmalar bu gibi kimseleri kapsıyormuşçasına, aynı şartlarla, sağlık yardımları yapmakla yükümlüdürler».

16 — Aşağıda metni yazılı 15a maddesi eklenmiştir :

«(1) Yetkili makamlar, ilgili Sosyal Sigorta Mercilerinin dilekçe ile başvuruları üzerine, Sözleşmenin 15 inci maddesi uyarınca ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercileri tarafından ihtiyar edilen masrafların bütün hallerde veya belirli vaka gruplarında götürü olarak tazmin edilmesi veya tazminattan sarfınazar edilmesi hususunu kararlaştırabilirler.

(2) İkamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii’nin, yardım hakkına veya yardım dönemine ait masraf ortalamalarının götürü meblağlara esas tutulması halinde yardım süresi, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 ncı fıkrâ hükmüne aykırı olarak, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii’nin, yardıma müstehak aile fertlerine yaptığı masrafları da dahil edilmek suretiyle saptanan masraf ortalamalarının götürü meblağlara esas tutulması halinde, nazara alınacak aile fertleri, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 ncı fıkrâ hükmüne aykırı olarak ikamet

mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre saptanır. Götürü meblağlara, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen sağlık yardımlarının dahil bulunması halinde, bu madde hükümü uygulanmaz».

17 — Sözleşmenin 16 ncı maddesinin metni şöyledir :

«4a maddesinin uygulanmasında, para yardımları, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, 15 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır.»

18 — Sözleşmenin 18 inci maddesindeki 1 inci fıkra ile 2 nci fıkra işareti kalkmıştır.

19 — Sözleşmenin IV üncü bölümünün metni, 25 inci madde çizilmek suretiyle şöyledir :

«Kaza Sigortası»

MADDE 20

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatı, kazanma gücündeki azalma derecesinin ölçülmesinde, bu mevzuat anlamındaki bir iş kazasına (meslek hastalığına) müstenid yardım talep hakkının saptanmasında, diğer işkazalarının (meslek hastalıklarının) nazara alınmasını öngördüğü takdirde, bu husus aynen, diğer âkit taraf mevzuatına göre nazara alınan ve ilk âkit taraf mevzuatına göre vaki olmuş kabul edilen işkazaları (meslek hastalıkları) içinde geçerlidir. Diğer yasal yönetmeliklere göre kaza veya tazmini gereken kaza olarak kabul edilen vakalar, nazara alınacak olan kazalarla eş değer kabul edilirler.

(2) Sigorta vakasının tazmini hususunda yetkili olan Sosyal Sigorta Mercii, yardımını, uyguladığı mevzuata göre nazara alacağı işkazasının (meslek hastalığının) sebep olduğu kazanma gücündeki azalma oranına göre saptanır.

MADDE 21

(1) Bir meslek hastalığına müstenid yardım talebi hususunda, bir âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercii tarafından, diğer âkit taraf ülkesinde yapılan ve mahiyeti itibariyle böyle bir hastalığa neden olan işler de nazara alınır. Buna göre, her iki âkit taraf mevzuatına göre bir yardım talep etme hakkının mevcut olması halinde, sağlık ve para yardımları, aylık veya gelirler hariç, sadece, hak sahibi kimsenin, ülkesinde ikâmet ettiği âkit taraf mevzuatına göre yapılır. Sosyal Sigorta Mercilerinden her biri, aylık veya gelirden, kendi ülkesinde yapılan işe ilişkin sürenin, 1 inci cümleye göre nazara alınacak olan işlere ilişkin sürelerle olan oranına uyan kısmını öder.

(2) 1 inci fıkra, geride kalanlara yapılan yardımlar için de geçerlidir.

MADDE 22

(1) 4a maddesi, sağlık yardımları bakımından, tedavi sırasında ikametgâhını diğer âkit taraf ülkesine nakleden bir kimse için, sadece, ikametgâhın nakline yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından daha önce muvafakat edilmiş olması halinde, geçerlidir.

(2) 1 inci fıkra gereği muvafakat, sadece, ilgili kimsenin sağlık nedeni ile reddedilebilir. Muvafakat, ilgili kimsenin, kendisine ait olmayan sebeplerle daha önceden alamamış olması halinde, sonradan da verilebilir.

MADDE 23

(1) Âkit taraflardan birinin bir Sosyal Sigorta Mercii tarafından diğer âkit taraf ülkesindeki bir kimseye sağlık yardımlarının yapılacak olması halinde, bu yardımlar, 3 üncü fıkra hükmü hâleldar edilmeksizin,

Almanya Federal Cumhuriyetinde

İkamet mahallindeki yetkili mahallî hastalık yardım sandığı,

Türkiye Cumhuriyetinde

Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından yapılır.

(2) Sağlık yardımlarının yapılmasında, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuat geçerlidir.

(3) 1 inci fıkraya göre bir meslek yardımı yapılacak olması halinde, bu yardım ikâmet edilen âkit taraf ülkesindeki kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve bu Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii, yardım hakkı konusunda bu âkit taraf mevzuatına göre karar verilecek olması halinde yetkili olacak olan mercidir.

(4) Sağlık yardımlarını, 1 inci fıkrada belirten Sosyal Sigorta Mercii yerine, 3 üncü fıkranın 2 nci cümlesinde belirtilen kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii yapabilir.

(5) Protezler ile malî yönden önemli sayılan diğersağlık yardımları, acil haller dışında, sadece, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin muvafakatı ile yapılır. Acil durum, yardım yapılmasını, ilgili kimsenin hayatını veya sağlığını ciddi olarak tehlikeye sokmaksızın ertelenemeyecek olması halinde, söz konusudur.

(6) 15 inci maddenin 4 üncü fıkrası aynen geçerlidir.

(7) Para yardımları, aylık veya gelirler, toptan ödemeler, bakım parası ve cenaze parası dışında, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, 1 inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır.

MADDE 24

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, 23 üncü maddeye göre yapılan masrafları, idarî masraflar hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne tazmin eder.

20. Sözleşmenin 26 ncı maddesi kalkmıştır.

21. Sözleşmenin 27 nci madde metni şöyledir :

«Her iki âkit taraf mevzuatına göre nazara alınabilecek sigortalılık sürelerinin mevcudiyeti halinde, uygulanacak mevzuata göre yardım hakkının doğmasında, diğer âkit taraf mevzuatına göre geçen ve aynı zamana rastlamayan, hesaba dahil edilebilir nitelikteki sigortalılık süreleri de nazara alınır. Sigortalılık sürelerinin ne ölçüde hesaba dahil edilebileceği, bunların hesaba dahil edilebilirliğini tayin eden mevzuata göre tespit edilir».

22. Sözleşmenin 28 inci madde metni şöyledir :

«Alman Sosyal Sigorta Mercii için aşağıdaki hususlar geçerlidir.

(1) Türk Mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri, şayet bu süreler maden işletmelerinde, yer altında geçmiş işeler, 27 nci maddeye göre maden işçilerinin rant sigortasında nazara alınır. Alman mevzuatına göre yardım hakkı için sürekli olarak yer altındaki işlerin veya bunlara muadil işlerin yapılmış olması şart koşulduğu takdirde, Alman Sosyal Sigorta Mercii, Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerini, sadece bu süreler içerisinde aynı mahiyetteki işlerin yapılmış olması halinde, nazara alır. Türk mevzuatına göre geçen, maden işçilerinin rant sigortasında nazara alınmayacak olan prim ödeme süreleri, bu süreler içerisinde, son defa şayet, uygun bir çalışma icra edilmişse hizmetlilerin rant sigortasında, aksi hallerde ise, işçilerin rant sigortasında nazara alınır.

(2) Ölçü esasları, Alman mevzuatına göre, aylık veya gelir hesabında nazara alınan sigortalılık sürelerinden teşekkül eder

(3) Aylık veya gelir talep etme koşullarının sadece 27 nci maddenin nazara alınması ile yerine gelmesi halinde, ikâmet süresine isabet eden yardım kısmının sadece yarısı ödenir.

(4) Çocuk zammı veya yetim aylığındaki artış meblağı, aylık veya gelir talep etme hakkının, 27 nci maddede nazara alınmaksızın mevcut olması ve Türk mevzuatına göre çocuk zammı veya yetim aylığı ödenmemesi halinde, iç mevzuat esaslarına göre ödenir. Aksi hallerde, çocuk zammı veya yetim aylığındaki artış meblağı, iç mevzuat esaslarına göre nazara alınan meblağın yarısı oranında ödenir. Çocuk zammı, emekli aylığının sigortalılık süresine bağlı olmayan bir bölümüdür.

(5) Maden işçileri için öngörülen malî denge yardımının kaldırılmasında, Türk maden işletmeleri ile Alman maden işletmeleri eşdeğer kabul edilir.

(6) Alman maden işçileri rant sigortası mevzuatına göre ek yardım yapılmasında, Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınmaz.

(7) Meslekte işgöremezlik, işgöremezlik veya madencilikte meslekte işgöremezlik hali sağlık nedenine dayanmıyorsa, Alman mevzuatına göre bu gibilere aylık bağlanmasında 4a maddesi uygulanmaz.

23. Sözleşmenin 29 uncu madde metni şöyledir :

«Türk Sosyal Sigorta Mercii için aşağıdaki hususlar geçerlidir :

(1) Alman mevzuatına göre, maden işletmelerinde yer altında geçen prim ödeme süreleri, Sözleşmenin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesi dahilinde, Türk mevzuatına göre, erken yaşlılık aylığının bağlanması için gerekli şartların mevcut olup olmadığı hususunun tahtikinde, Türkiye'de maden işletmelerinde yer altında geçen sürelerle eşdeğer kabul edilir.

(2) Aylık veya gelirlerin hesabında, Türkiye'de geçen sigortalılık süreleri ile sigorta primine esas tutulan ücretler nazara alınır.

(3) Türk prim ödeme sürelerinden bir aylık veya gelir bağlanmasını talep etme hakkının mevcut olması, ancak, Sözleşmenin 27 nci maddesine göre bir aylık veya gelir talep etme hakkının mevcut olması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır.

(a) Yetkili Türk Sosyal Sigorta Mercii, birleştirilen sigortalılık süreleri kendi mevzuatına göre geçmiş ve aylık veya gelir hesabında nazara alınacakmış gibi, aylık veya geliri tespit eder.

(b) Yetkili Türk Sosyal Sigorta Mercii bilahara, (a) bendine göre nazarı olarak tespit edilen aylık veya gelirin, kendi mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin toplamına olan oranına uyan kısmını hesaplar, bu şekilde hesaplanan aylık veya gelir meblağı, gereği halinde, Türk mevzuatında öngörülen en düşük aylık, aylık veya gelir düzeyine çıkartılır.

(4) Bir kimsenin Türk sigortasına girişinden önce bir Alman rant sigortasına girmiş bulunması halinde, Alman rant sigortasına girişi, Türk sigortasına giriş olarak kabul edilir.

(5) Türk mevzuatına göre sigortaya devam hususunda, Alman mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınır.»

24. Sözleşmenin 30 ve 31 inci maddeleri kaldırılmıştır.

25. Sözleşmenin 35 inci maddesi kaldırılmıştır.

26. Sözleşmenin 37 nci maddesindeki «30 uncu maddenin 1 numarası» kelimeleri «28 inci maddenin 2 nci fıkrası» kelimeleri ile ve «31 inci maddesinin 1 inci numarası» kelimeleri, «29 uncu maddenin 2 nci fıkrası» kelimeleri ile değiştirilmiştir.

27. Sözleşmenin 43 üncü maddesinin metni şöyledir :

«(1) Âkit Tarafların Sosyal Sigorta Mercileri, bu mercilerin dernekleri, resmî makamları ve mahkemele-ri, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatın ve bu sözleşmenin uygulanmasında, sanki kendi mevzuatlarını uyguluyorlarmış gibi, birbirlerine karşılıklı yardımda bulunurlar. Nakdi yardımlar dışındaki yardımlar ücretsizdir.

(2) 1 inci fıkranın 1 inci cümlesi hekim muayeneleri için de geçerlidir. Tıbbî muayene masrafları, seyahat masrafları, mahrum kalman kazanç, müşahede amacı ile yapılan yerleştirme masrafları ile diğer nakdi yardımlar, posta masrafları dışında, talep sahibi merci tarafından tanzim edilir. Hekim muayenesinin, her iki Âkit Taraf yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinin yararına olarak yapılması halinde, masraflar tanzim edilmez.»

28. Sözleşmenin 46 ncı maddesinin metni şöyledir :

«(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak bir yardıma ilişkin dilekçenin, diğer Âkit Taraf-raftaki aynı mahiyetteki bir yardıma ilişkin dilekçeyi almaya yetkisi olan bir mercie verilmiş olması halinde, dilekçe yetkili Sosyal Sigorta Mercii'ne verilmiş kabul edilir. Aynı husus diğer konulara ilişkin dilekçeler ile beyannameler ve itirazlar için de geçerlidir.

(2) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak yardımlara ilişkin bir dilekçe, diğer Âkit Taraf mevzuatına göre olan aynı mahiyetteki, yardımlara ilişkin bir dilekçe olarak da geçerlidir. Bu husus, dilekçe sahibinin, diğer Âkit Taraf mevzuatına göre kazanılan hakların tespiti hususunun, bu Âkit Taraf mevzuatına göre, yardım koşullarının yerine gelmesi bakımından geçerli olan zamanı belirleyebildiği hallerde, erteleneceğini açık olarak talep etmiş olması halinde, geçerli değildir».

29. a) Sözleşmenin 48 inci madde 2 nci fıkrasındaki «die Ruhrknappschaft, Bochum» kelimeleri, «die Bundesknappschaft, Bochum» kelimeleri

ile «hüttenknappschaftliche

Pensionsversicherung» kelimeleri,

«hüttenknappschaftliche

Zusatzversicherung» kelimeleri ile,

«die Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und

Arbeitslosenversicherung, Nürnberg» kelimeleri,

«die Hauptstelle der Bundesanstalt für Arbeit

(Kindergeldkasse), Nürnberg» olarak değiştirilmiştir bulunmaktadı.

Ayrıca, Fıkraya Türkiye bakımından;

«Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlarla tarımda kendi nam ve hesabına çalışanların işlemleri için,

Bağ - Kur Genel Müdürlüğü - Ankara» ifadesi eklenmiştir.

b) Sözleşmenin 48 inci maddesinin 3 üncü fıkra metni şöyledir :

«(3) Alman mevzuatında belirtilmemiş olması halinde, işçilerin rant sigortası içerisinde, bu sigorta için kurulmuş bulunan İrtibat Bürosu, tıbbî mesleği teşvik edici ve rehabilitasyon ile ilgili ek önlemler dışında olmak üzere, yardımların tespiti hususunda yetkilidir. Ancak bunun için,

a) Sigortalılık sürelerinin Türk ve Alman Mevzuatına göre, geçmiş veya nazara alınabilir olmaları, veya,

b) Çalışan kişinin mutad olarak Türkiye topraklarında ikâmet ediyor olması, veya,

c) Hak sahibinin, Türk uyruğuna sahip olarak, mutaden âkit taraf ülkelerinin dışında ikâmet ediyor olması».

Gereklidir.

30. Sözleşmenin 52 nci maddesi kaldırılmıştır.

31. Sözleşmenin 53 üncü maddesinin 2 nci fıkrasındaki «bir defaya mahsus yardımlar ve» cümle kısmı kaldırılmıştır.

32. Sözleşmeye ilişkin Nihâî Protokolda 1 ile 7 numaralar, aşağıdaki numaralarla değiştirilmiştir.

1. Sözleşmenin 1 maddesine ilişkin olarak

3 numara anlamındaki Yetkili Türk Makamlarının kanunî yetkilerine dayanarak çıkardıkları Genelgeler de 2 numara anlamındaki düzenlemeler gibi geçerlidir.

2. Sözleşmenin 2 nci maddesine ilişkin olarak :

a) Sözleşmenin V inci bölümü, Almanya Federal Cumhuriyetindeki maden işçilerinin, munzam sigortası ile tarım işçilerine yapılan yaşlılık yardımı hakkında uygulanmaz.

b) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre, Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin koşullardan ayrı olarak, başka bir Anlaşmanın veya devletlerüstü düzenlemeye ilişkin koşulların da yerine getirmiş olması halinde, bu tarafın Sosyal Sigorta Mercii, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer Anlaşmayı veya devletlerüstü düzenlemeyi nazara almaz.

c) Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile b bendi hükmü, Almanya Federal Cumhuriyeti için devletlerarası Anlaşmalardan veya devletlerüstü hukukî tan doğan veya bunların uygulanmasına yarayan sosyal güvenlik mevzuatında, sigorta yükümlülüğü konusundaki düzenlemeleri içermekte olması halinde, uygulanmaz.

3 Sözleşmenin 3 üncü maddesine ilişkin olarak;

«d» bendi anlamındaki devletlerüstü hukuk halen, Türkiye Cumhuriyeti için bahis konusu değildir.

4. Sözleşmenin 3 ve 4 üncü maddelerine ilişkin olarak;

«c» bendi hükümleri, Türkiye bakımından, orada bildirilen mutabakatın kendisi için bağlayıcı olması halinde, geçerlidir.

5. Sözleşmenin 4 ve 4a maddelerine ilişkin olarak:

a) 4 üncü madde, Alman Sosyal Sigorta Mercilerinin kendi takdirlerine göre ödeyebildikleri aylık veya gelirler bakımından geçerli değildir.

b) Devletlerarası Anlaşmalardaki sigorta yükümlülüğü düzenlemeleri aynen bırakılmıştır.

c) Âkit taraflardan birinin, sigortalıların ve işverenlerin, Sosyal Sigorta Mercileri ile derneklerin muhtar idare organlarındaki ve keza sosyal güvenliğin hüküm ve yetikisindeki katkısını sağlayan mevzuatı aynen bırakılmıştır.

d) 4 üncü maddeye göre, Alman vatandaşlarına muadil sayılan kişiler, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet ettikleri sürece, Alman rant sigortasında isteğe bağlı olarak sigortaya devam hakkına sahip değildiler. Kendileri için Nihai Protokolün 16 numarası hükümleri geçerli bulunan, muadil kişilerin yararına olan geçici hükümler veya mevzuat aynen bırakılmıştır.

e) Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, Alman mevzuatına göre nazara alınan aylık veya gelirler, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet eden Türk vatandaşlarına ödenir ve transfer edilir. Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, Türk mevzuatına göre nazara alınan aylık veya gelirler, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet eden Alman vatandaşlarına ödenir ve Almanya Federal Cumhuriyetine transfer edilir.

6. Sözleşmenin 4a maddesi ile ilgili olarak :

a) Aşağıda belirlenen ve,

— Vukuu sırasında, kazalının Federal hukuka göre sigortalı bulunmadığı, kazalar (meslek hastalıkları) nedeni ile,

— Federal hukuka göre geçmemiş bulunan sigortalılık sürelerine istinaden yapılacak yardımlara ilişkin Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

b) Rant sigortası Sosyal Sigorta mercileri tarafından yapılan tıbbî ve mesleği teşvik edici ve rehabilitasyon ile ilgili ek önlemlere ilişkin Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

7. Sözleşmenin 6 ila 9 uncu maddelerine ilişkin olarak :

Sözleşmenin 6 ila 9 uncu maddelerine göre, bir işçi,

Ülkesinde çalıştığı Âkit Tarafın mevzuatına tabi değil ise, kendisi ve işvereni hakkında, bu Âkit Tarafın sosyal sigorta primleri, vergi ve iş teşviki ve işsizlik sigortası yönetmeliklerine göre yapılan yardımlara ilişkin mevzuatı da uygulanmaz.

8. Sözleşmenin 8 inci maddesine ilişkin olarak :

a) 2 nci fıkrada tespit edilen süre, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği gün çalışmakta olan kişiler için, aynı günden itibaren başlar.

9. Sözleşmenin 10 uncu maddesine ilişkin olarak:

Alman mevzuatına göre, Alman rant sigortasından bağlanan aylık veya gelirin, kaza sigortasından yapılan yardımın miktarına etkisi olması halinde, aynı etki Türk mevzuatına göre bağlanan aynı mahiyetteki aylık veya gelir için de söz konusudur.

10. Sözleşmenin 11 inci maddesine ilişkin olarak:

a) 11 inci madde, Alman mevzuatına göre bir Sosyal Sigorta Mercisinin takdirine göre yapılan yardımlar için de aynen geçerlidir.

b) 1. Hastalık sigortası hakkındaki Alman mevzuatına göre, sigortalı yükümlülüğünün, işe ilk girişe göre muhafaza edilecek olması halinde, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesindeki veya dışındaki işe ilk giriş aynı şekilde nazara alınır.

2. Hastalık sigortasına ilişkin Alman mevzuatına göre, sigortalılık yükümlülüğünün Alman hastalık sigortasında sigortalı olan bir kimse ile vaki evliliğe göre muhafaza edilecek olması halinde,

Türk hastalık sigortasındaki bir sigortalı ile olan evlilik eşdeğer kabul edilir.

11. Sözleşmenin 14 üncü maddesine ilişkin olarak:

a) 3 üncü fıkrasının 1 inci cümlesine göre, hastalık sigortası hakkındaki Türk mevzuatının uygulanmasında, aylık veya gelir sahiplerinin hastalık sigortası için öngörülen sigorta prim yardımı yapılmaz.

b) Alman rant sigortasından bir aylık veya gelir almakta olan bir kimse Türkiye'de ikamet ettiği takdirde, bu kimsenin, aylık veya gelir sahiplerinin Alman hastalık sigortasındaki sigortalılık yükümlülüğüne istinaden ödemek mecburiyetinde olduğu sigorta primleri, rant sigortası yetkili Alman Sosyal Sigorta Mercii tarafından, hastalık sigortası yetkili Alman Sosyal Sigorta Mercii'nin nam ve hesabına olmak üzere, hak sahibinin aylık veya gelirinden kesilir.

c) Akit Taraflardan birinin, aylık veya gelir bağlanması için dilekçe ile başvuruda bulunan bir kimsenin, bu başvurusu nedeni ile doğan sigortalılık yükümlülüğüne istinaden ve aylık veya gelirin kabulüne kadar, primleri bizzat ödemek mecburiyetinde olduğu hakkındaki mevzuatı, 1 inci fıkrada belirtilen kişiler hakkında uygulanmaz. Aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçe ile aylık veya gelir kararının tebliği arasındaki süre içerisinde sadece sağlık yardımları yapılır. Cenaze parası ile analık parası, aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçenin kabul edilmesinden sonra ödenir. Aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçenin reddedilmesi halinde, sağlık yardımı masrafları yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından tanzim edilmez.

12. Sözleşmenin 15 inci maddesi ile ilgili olarak:

15 inci madde anlamındaki sağlık yardımlarına, Alman mevzuatında öngörülen doğum götürü meblâğı ile Türk mevzuatında öngörülen emzirme parası dahildir. Türk emzirme parası ile ilgili olarak 1 Ocak 1979 tarihinden önceki süre için başka şekilde hareket edilmiş olması halinde, yapılan işlemlerle yetinilir.

13. Sözleşmenin 27 nci maddesi ile ilgili olarak:

1 inci cümle, rant sigortası Alman Sosyal Sigorta Mercilerinin kendi takdirlerine göre yapabilecekleri yardımlar için geçerli değildir.

14. Sözleşmenin 27 nci ve 28 inci maddeleri ile ilgili olarak :

Sözleşmede başka bir hüküm yoksa, Alman mevzuatının uygulanmasında; emekli aylığının hesaplanması ile ilgili olarak, özellikle asgarî sayıdaki sigortalılık sürelerinin daha yüksek değerlendirilmelerine veya belirli süreler için aynı yardım söz konusu olmuş sigortalı çalışmalar için ödenmiş prim sürelerinin değerlendirilmelerine ilişkin olarak, Türkiye'de geçen sigortalılık veya çalışma süreleri dikkate alınmaz.

Mevcut emekli aylığının yeniden tesbitinin belirli sayıda prim ödeme süresinin veya prim ödeme süresinden sayılan sürelerin geçmesine bağlı olduğu hallerde de aynı uygulama yapılır.

15. Sözleşmenin 28 nci maddesi ile ilgili olarak :

1 inci fıkra anlamındaki maden işletmeleri, maden veya benzeri maddelerin madenciler tarafından taş ve toprağın daha ziyade yeraltından çıkarıldığı işletmelerdir.

16. Sözleşmenin uygulanmasında, politik durumları, veya ırk, inanç veya dünya görüşleri nedeni ile mağdur durumda kalmış bulunan kişiler için daha uygun uygulamaları içeren Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

MADDE 2

(1) Bu Ek Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce vukubulan sigorta vakaları içinde geçerlidir.

(2) Bu Ek Anlaşma, aksine bir hüküm yoksa, yürürlüğe girmesinden önceki süre için, yardımların ödenmesi hakkında hiçbir talebe mesnet teşkil etmez.

(3) Kesinlik kazanmış bulunan evvelki kararlar bu Ek Anlaşmanın uygulanmasına karşı durmaz.

(4) Bu Ek Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tespit edilmiş bulunan aylık veya gelirler, Ek Anlaşma hükümleri nazara alınarak, re'sen yeniden tespit edilebilir. Aylık veya gelirlerin yeniden tesbiti, daha dü-

şük bir meblâğın ödenmesini gerektirdiği takdirde, aylık veya gelen, daha önceki miktar üzerinden ödenmeye devam edilir.

(5) Bu Ek Sözleşme, yürürlüğe girmesinden önce başlayan isteğe bağlı sigortalılığın devam ettirilmesine mani teşkil etmez.

(6) Mecburî sigortalı veya mecburî sigorta için kendisi müracaat edemiyorsa, Yetkili Mercî, bu Ek Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl zarfında mecburî sigortalılığın bu Ek Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona ermesini prim ödediği Sigorta Mercîne bildirimmediği takdirde, bu Ek Sözleşmenin 1 inci maddesinin 4 üncü numarası ile yeniden düzenlenen Sözleşmenin 4 üncü maddesi, yürürlüğe girmesinden önce Alman rant Sigortasında başlayan mecburî sigortalılığın devamına engel teşkil etmez.

MADDE 3

Bu Ek Anlaşma, Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, bu Ek Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki üç ay içerisinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde Berlin Land'ı içinde geçerlidir.

MADDE 4

(1) Bu Ek Anlaşma onaylanacaktır; onay belgeleri mümkün olan en kısa zamanda, Bonn'da teati edilecektir.

(2) Bu Ek Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği ayı takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

(3) Sözleşmenin, bu Ek Sözleşme ile düzenlenen 15/a maddesi 1.1.1971'den itibaren, 4/a maddesi ve 31.12.1981'deki şekilleri ile 28 inci maddenin 7 nci fıkrası ve bu Ek Sözleşme ile düzenlenen Nihai Protokölün 6 numarasının a bendi, Nihai Protokölün 4 numarası ile ilişkili Sözleşmenin 3 üncü maddesinde belirtilen şahıslar için 1.1.1982'den itibaren yürürlüğe girer.

Sözleşmenin II nci Bölümü, Sözleşmenin 4/a maddesinin geriye doğru geçerli olarak yürürlüğe girmesinden etkilenmez.

(4) Bu Ek Anlaşma aynen, Sözleşme süresi için geçerlidir. Yetkililer, yukarıdaki hususların tasdiki zımında olmak üzere, bu Ek Anlaşmayı imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Ek Anlaşma, 2 Kasım 1984 tarihinde Ankara'da Almanca ve Türkçe olarak ve herbiri aynı derecede bağlayıcı olarak, iki orijinal nüsha halinde düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Adına

Almanya Federal Cumhuriyeti
Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
9	36	57
20	25	209
	26	292
21	38	396:397,400,406:409

I - Gerekçeli 358 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 38 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/639.